

Vergaderjaar 2023–2024

27 859

Modernisering Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA)

Nr. 178

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 november 2023

In september 2022 (Kamerstuk 27 859, nr. 163) heb ik uw Kamer geïnformeerd over de stand van zaken van de Basisregistratie Personen (BRP) in het algemeen en de stand van zaken van de doorontwikkeling. Met deze brief informeer ik uw Kamer over de voortgang van de doorontwikkeling van de BRP en de opvolging van het AclCT-advies.

1. Doorontwikkeling BRP

Het afgelopen jaar is in het programma Toekomst BRP verder gewerkt aan de doorontwikkeling van de BRP via de Ontwikkelagenda. Een gedetailleerd overzicht van de stand is opgenomen in de bijlage bij deze brief. In mijn vorige brief benoemde ik als belangrijke pijlers: betere regie op gegevens en iedereen moet kunnen meedoen.

Voortgang thema «regie op gegevens» en het beter delen van gegevens

Melding bij nieuwe inschrijving op adres¹

Vanaf oktober 2023 kunnen inwoners van Nederland op MijnOverheid zien wat het actuele aantal ingeschrevenen is op hun woonadres. Gemeenten zijn daarnaast vanaf volgend jaar verplicht hun inwoners een melding te sturen als er een nieuwe inschrijving plaatsvindt op hun adres. De grondslag hiervoor is gecreëerd in een AMvB, een Experimentbesluit BRP.² Het doel hiervan is om foutieve adresregistraties door een onjuiste inschrijving of een onjuiste adreswijziging, tegen te gaan. Inwoners kunnen meteen actie ondernemen als iemand zich onterecht inschrijft op

¹ Hiermee geef ik uitvoering aan het door de Tweede Kamer aangenomen amendement van Rajkowski c.s. Kamerstuk 35 648, nr. 15 t.v.v. nr. 13 resp. Kamerstuk 35 648, nr. 16

² Besluit experimenten bijhouding basisregistratie personen.

hun adres. Tegelijkertijd draagt dit ook bij aan de informatiepositie van de eerder ingeschreven personen op een adres.

Verstrekking van BRP-gegevens op basis van toestemming van de ingeschrevene

Er wordt gewerkt aan een juridische grondslag (experimentbesluit regie op gegevens BRP – SILA) en aan aanpassingen in technische voorzieningen van de BRP en MijnOverheid om burgers een nieuwe mogelijkheid tot regie op gegevens te kunnen gaan bieden.

Het gaat bij het experimentbesluit om het zelf kunnen verlenen en/of intrekken van toe stemming voor verstrekking van BRP-gegevens aan de Stichting Interkerkelijke Ledenadministratie (SILA). De Autoriteit Persoonsgegevens heeft in reactie op het aan hen voorgelegde ontwerpexperimentbesluit geadviseerd om gegevens uit de BRP enkel aan de SILA te verstrekken met toestemming van de burger. Dat betekent dat alle geregistreerden waarover nu gegevens uit de BRP worden verstrekt aan SILA, na inwerkingtreding van het Besluit toestemming moeten geven om de verstrekking voort te zetten. Ik ben in gesprek over hoe hier uitvoering aan kan worden gegeven.

Dataminimalisatie

Om onnodige gegevensverwerkingen te voorkomen en tegelijkertijd de kwaliteit van de gegevensverstrekking te verbeteren, wordt geëxperimenteerd met nieuwe werkwijzen in de verstrekking van gegevens en/of informatie aan de BRP-gebruikers. Onderzocht wordt hoe met informatie-vragen en -antwoorden kan worden gewerkt, in plaats van het verstrekken van een set aan gegevens waar de gebruiker zelf de informatie uit moet afleiden. Een gebruiker van de BRP kan dan door de BRP te bevragen bijvoorbeeld antwoord krijgen op de vraag of iemand 18 jaar of ouder is, in plaats van het opvragen en verstrekken van de geboortedatum om daarvan af te leiden of iemand meerderjarig is. Ik heb uw Kamer in augustus hiervoor een Experimentbesluit Dataminimalisatie BRP gestuurd, dat op 13 september (Kamerstuk 27 859, nr. 177) voor kennisgeving is aangenomen. Het Besluit is half oktober ter advisering aan de Afdeling advisering van de Raad van State voorgelegd. Ik verwacht dat het Besluit in het voorjaar van 2024 in werking zal kunnen treden. Daarmee wordt dan een juridische grondslag gecreëerd voor het verstrekken van antwoord op informatievragen vanuit de BRP. Voor de technische realisatie van het verstrekken van informatie in plaats van de gegevens wordt gewerkt aan ontwikkeling van API's en wordt een gezagsmodule ingezet.

Verbeteren gezagsregistratie

Er zijn afgelopen periode flinke stappen gezet als het gaat om het verbeteren van de registratie en ontsluiting van informatie over het gezag over een minderjarige op basis van de gegevens in de BRP. Gezag kan van rechtswege worden verkregen of via een rechterlijke beslissing. Gezag van rechtswege wordt niet in de BRP geregistreerd, gezag via een rechterlijke beslissing slechts in een deel van de gevallen. Bovendien gelden in het buitenland andere juridische regels voor de toekenning van gezag dan in Nederland. Dit alles maakt het voor afnemers van gezagsinformatie juridisch ingewikkeld en tijdrovend om het gezag te achterhalen. In samenwerking met JenV is een gezagsmodule ontwikkeld, die op basis van afleidingsregels gezag, de vraag wie het gezag heeft over een minderjarige, kan beantwoorden aan de hand van gegevens uit de BRP. Die afleidingsregels zijn gebaseerd op Boek 1 van Burgerlijk Wetboek. De

gezagsmodule kan op basis van gegevens uit de BRP snel (in enkele seconden) en in 74% van de gevallen antwoord geven. In de overige gevallen moet nader onderzoek worden ingesteld. De gezagsmodule is in een pilot beproefd bij Politie, Koninklijke Marechaussee en Veilig Thuis in de periode augustus 2022 tot 1 juli 2023 en was zeer succesvol.

De gezagsmodule zal onderdeel gaan uitmaken van de centrale voorzieningen van de BRP. Dan is ook een verdere uitrol mogelijk naar meer gebruikers.

Voortgang thema «Iedereen moet kunnen meedoen»

Registratie arbeidsmigranten

Een goede registratie in de BRP is voorwaardelijk om mee te kunnen doen in onze maatschappij. In het kader van de gezamenlijke inzet van het kabinet om de positie van arbeidsmigranten in Nederland te verbeteren, werk ik samen met onder andere de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de verbetering van de registratie van arbeidsmigranten in de BRP. Het doel is om hiermee te zorgen voor betere contactmogelijkheden en beter zicht op het verblijf van arbeidsmigranten in Nederland, zodat zij beter beschermd en ondersteund kunnen worden en misstanden eerder gesignaleerd kunnen worden. Sinds oktober 2022 is het mogelijk om bij de inschrijving als niet-ingezetene bij één van de RNI-loketgemeenten zowel het tijdelijk verblijfsadres als de contactgegevens in de BRP te registreren. In oktober 2023 dit jaar is een volgende stap gezet. Het reeds genoemde Besluit experimenten bijhouding Basisregistratie Personen bevat óók een experiment dat als doel heeft de bijhouding van gegevens in de BRP over niet-ingezetenen uit te breiden. Met dit besluit krijgen vijf gemeenten³ met een relatief hoge populatie van arbeidsmigranten de bevoegdheid om tijdelijke verblijfsadressen van niet-ingezetenen te registreren en daarvan opgave te doen aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

2. Kwaliteit en continuïteit

Landelijke aanpak adreskwaliteit structureel verankerd in de wet BRP

Een belangrijke mijlpaal in 2023 is de inwerkingtreding van de wijziging van de Wet Basisregistratie Personen (Wet BRP) voor de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA).⁴ Deze is op 15 mei van dit jaar in werking getreden. Het doel van LAA is om de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP te verbeteren, zodat overheidsorganen op basis van juiste informatie hun publieke taken kunnen uitvoeren. Dit is belangrijk omdat de (adres)-gegevens uit de BRP binnen de hele overheid gebruikt worden; niet alleen om contact te kunnen leggen, maar ook om te bepalen welke rechten en plichten burgers hebben. Een jaar na inwerkingtreding voer ik een invoeringstoets uit waaruit de effecten op burgers en betrokken uitvoeringsorganisaties zullen blijken.

3. Opvolging AclCT adviezen voor het programma Toekomst BRP

Op 13 juli 2023 (Kamerstuk 27 859, nr. 176) heb ik uw Kamer het advies van Adviescollege ICT (AclCT) over het programma Toekomst BRP toegezonden, en daarbij gemeld de Tweede Kamer met deze brief te informeren over de voortgang van het opvolgen van het advies.

³ De vijf gemeenten die aan het experiment deelnemen zijn: Aalsmeer, Hollands Kroon, Horst aan de Maas, Peel en Maas en Schiedam.

⁴ Kamerstuk 35 772, nr. 40

Per 1 januari 2024 zal het programma Toekomst BRP zoals AclCT adviseerde zijn opgesplitst in drie aparte trajecten voor de drie doelstellingen.

De trajecten zijn: Realisatie Ontwikkelagenda BRP, Optimaliseren Ontwikkelketen BRP en Ontwikkeling stelsel doelarchitectuur BRP.

Het traject Optimaliseren Ontwikkelketen gaat uit de scope van Toekomst BRP. RvIG wordt opdrachtgever voor dat traject. Het opdrachtgeverschap voor de andere twee trajecten blijft bij de beleidsopdrachtgever, de directie Digitale Overheid. De programmaraad Toekomst BRP blijft bestaan ten behoeve van bestuurlijke afstemming met de belangrijkste deelnemers in het BRP-stelsel. De opsplitsing en de consequenties daarvan voor budget, looptijd en aansturing worden komende maanden verder uitgewerkt en besproken met de programmaraad.

Om beter grip te krijgen op de realisatie van onderdelen van de Ontwikkelagenda, laat ik de huidige Ontwikkelagenda herijken. We hebben afgelopen periode onvoldoende realisatiekracht hiervoor kunnen organiseren. Met de programmaraad wordt besproken of de prioritering die in 2020 en 2021 is vastgesteld, nog actueel is. Twee punten op de Ontwikkelagenda zijn inmiddels afgerond (zie bijlage bij deze brief). Een aantal onderdelen in de prioritering past waarschijnlijk beter in het traject van Optimaliseren van de Ontwikkelketen.

4. Drukte aan de balies Burgerzaken: subsidie voor wervingscampagne medewerkers Burgerzaken

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de registratie van gegevens van hun inwoners in de BRP. Punt van zorg is de grote drukte aan de gemeentebalies (burgerzaken). De drukte levert problemen op voor burgers, die te maken kunnen krijgen met (te) lange wachttijden, bijvoorbeeld voor inschrijving bij de gemeente bij hervestiging in Nederland. In de brief van september 2022 schreef ik uw Kamer over de grote extra inspanningen die in 2022 gedaan zijn om de ontheemden uit Oekraïne in de BRP te registreren. Ook dit jaar hebben de afdelingen burgerzaken te maken met extra drukte. Vanwege de aankomende verkiezingen, maar ook vanwege vele wijzigingen die op hen afkomen. Daarbij komt dat net als elders bij burgerzaken zorg is over gebrek aan voldoende gekwalificeerd personeel. Ik deel de zorgen die de VNG en de NVVB hierover regelmatig aankaarten. Een resultaat van de gesprekken hierover is dat ik eind 2022 een subsidie heb verstrekt aan de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) voor een landelijke wervingscampagne voor medewerkers Burgerzaken. Hiermee organiseerde de NVVB selectiebijeenkomsten, en konden ze geschikte kandidaten gratis opleidingen aanbieden⁵.

Vervolg

Volgend jaar zal ik u opnieuw over de voortgang informeren.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
A.C. van Huffelen

⁵ Meer informatie op de website van de NVVB: Promotiedagen Burgerzaken 2023 – Evenementen – Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (nvvb.nl)